

SASKIA NOORT

MEER **zusterschap** GRAAG

Ze is alweer twintig jaar schrijver, wat gaat dat snel. Saskia Noort schrijft boeken, columns, tv-series en is dit najaar te zien in een theatershow met Stella Bergsma. Met *Opzij* praat ze over levenslessen, seksisme, Jan Slagter en *the dark side* die elke vrouw heeft.

DOOR MARLEEN HOGENDOORN BEELD PHILIPPE VOGELENZANG

Het ging die ochtend even niet zoals gepland. De auto moest worden weggebracht voor een keuring, de stukadoors stonden onverwacht voor de deur en de keuken moest nog worden schoongemaakt. Gelukkig schijnt de zon op deze septemberochtend en kunnen we terecht op een terrasje aan een van de Amsterdamse grachten. In 2003 debuteerde Saskia Noort (1967) met de literaire thriller *Terug naar de kust*. Sindsdien schreef ze dertien boeken waarvan er meer dan drie miljoen zijn verkocht. Dit jaar is extra bijzonder want ze viert haar twintigjarig schrijverschap.

Ik weet nog goed dat *Terug naar de kust* uitkwam, en nu zijn we twintig jaar verder. Wat vliegt de tijd.

“Het is zo gek, ik dacht destijds dat mijn kinderen al groot waren – maar kijk nu naar ze. Ik was journalist en schreef voor wat bladen. Toen begon ik aan een boek en veranderde mijn leven. Drie dagen later ben je twintig jaar verder.”

Er is een hoop gebeurd: je schreef meerdere boeken, columns, boeken werden verfilmd. Privé gebeurde er het een en ander bij je. Wat is de belangrijkste les die je in die twintig jaar hebt geleerd?

“Dat alles weer voorbij gaat, zowel de nare als de mooie momenten. De rottingen gaan ook weer voorbij. Je moet erdoorheen. Toen mijn eerste boek uit was, moest ik presentaties geven. Iets dat ik heel eng vind. Een vriendin van me, die dat wel vaker had gedaan, zei: over anderhalf uur is het voorbij. Dat hielp mij heel erg. Of het nou gaat om een recessie, een scheiding, liefdesverdriet of een boek dat niet goed verkoopt – het gaat weer voorbij. Of je nou hard je best doet of niet. Er komen andere tijden aan.

Maar dat geldt ook voor de mooie dingen. Die gaan ook voorbij. Daarom moet je extra genieten van de mooie dingen in het leven.”

Gaat het na twintig jaar schrijven ook steeds makkelijker?

“Mijn eerste boek was relatief makkelijk om te schrijven, niemand zat erop te wachten. Ik was al blij als duizend mensen het zouden kopen. Nu voel ik wel meer druk, van mijn lezers en mijn uitgever. Lezen staat sowieso onder druk. En ik wil mezelf blijven uitdagen. Ik probeer elk boek iets nieuws. Zo had ik in *De nazaten* bijvoorbeeld zin in veel actie.”

En dat is gelukt. *De nazaten* is het langverwachte vervolg op *De eetclub* en *Debet*, die elk tien jaar na elkaar verschenen. Het verhaal gaat over Karen die met haar twee dochters en haar zoontje Mik is verhuisd naar het rustige Noord-Brabantse platteland. Zonder al te veel spoilers te geven: het zit vol met ontvoering, moord en andere spannende elementen.

Je schreef columns voor Linda en het AD, vaak over persoonlijke zaken. Heb je het nooit lastig

gevonden om persoonlijke kwesties te delen met een groot publiek?

“Ik kreeg als journalist ooit een cursus van mijn werkgever omdat ik zo onzeker was. De cursusleider zei: je bent te bang voor wat mensen vinden en daardoor is alles wat je schrijft *mediocre*. Ik kreeg de opdracht om te schrijven wat ik wilde, zonder te denken aan wie het ging lezen. Ik schreef een column en die was zo hilarisch dat ik meteen een column mocht schrijven voor *Viva*. Je kunt niet schrijven en bang zijn voor wat mensen ervan vinden. Als schrijver moet je schaamteloos zijn, de barrières moet je doorbreken en vooral niet aan zelfcensuur doen.”

Bij het AD kreeg je heel veel haat over je heen, was je toen ook niet bang?

“Dat was ik niet, ik dacht wel: heb ik hier nog zin in? Ik kreeg er een olifanten huid van en merkte dat ik ook ging haten. Je wordt er geen leuk mens van. Een rare dynamiek is dat.”

Een olifanten huid lijkt me niet goed. Mensen zeggen vaak: joh, trek het je niet aan. Maar waarom zou je het je niet moeten aantrekken?

“Er worden bovenmenselijke krachten van je verwacht. ‘Sta erboven’. ‘Trek het je niet aan’. ‘Niet op reageren’. Want reageren is natuurlijk ‘niet chic’.”

Je zei in een interview eerder: als een vrouw een mening heeft of een vak uitoefent, dan is dat reden genoeg voor een shitstorm aan haat. Waar zou dat dan toch vandaan komen?

“Dat vraag ik me al jaren af. Deze week verwonderde ik me over het gesprek tussen politiek verslaggever Floor Bremer, Jan Slagter en Frits Wester bij Renze Klammer aan tafel. Floor zei: ‘De maatschappij is ook wel jarenlang vormgeven door witte mannen en dat de nieuwere generatie dat

‘Alles gaat weer voorbij, zowel de nare als de mooie momenten’

‘Ik word vaak gebeld voor talkshows, maar ga liever niet.

De reden is toch echt die online haat’

toch graag wat diverser zou zien.’ De mannen reageerden: ‘Ach, houd toch op, Floor! Hoeveel vrouwen hebben niet bijgedragen aan deze samenleving? In veel gezinnen waren vrouwen vroeger gewoon de baas! Op binnenvaartschepen waren vrouwen vroeger vaak de échte kapitein! Je onderschat jullie eigen soort!’ Niemand greep in en ook op social media werd ze hard aangepakt. Terwijl ze hartstikke gelijk had en dit op een bescheiden manier zei. Mannen voelen zich aangevallen. Mannen vechten in plaats van dat ze luisteren.”

De afgelopen tijd stopte de ene na de andere politica, onder andere vanwege de online haat. “Zij stoppen, maar ook schrijvers, columnisten.”

En vrouwen durven erdoor niet naar talkshows te gaan. “Ik word ook vaak gebeld, maar ga liever niet. De reden is toch echt die online haat. Je weet dat het gaat

komen. Ik zat bij Eva Jinek om te praten over de verkrachting met de kaars door Johan Derksen. Dat leverde me zoveel gezeik op. Vrouwen worden daarnaast aangesproken op hun uiterlijk, te veel rimpels, te veel botox, te dik, te dun, gek haar. Maar iemand als Jan Slagter krijgt nooit een tweet met: zo, die is oud geworden.”

Heb je nog wel hoop voor de nieuwe generatie mannen?

“Zeker. Jan Slagter, ik gebruik hem nu even als boegbeeld, is van een bepaalde generatie. Gelukkig is er ook een nieuwe generatie mannen opgestaan. Ik ben wel hoopvol als ik kijk naar mijn zoon en zijn vrienden, die zijn heel anders. Ze doen anders tegen vrouwen, staan anders in relaties, doen mee in het huishouden. Maar ik schrik dan wel weer heel erg van wat er bij de studenten in Amsterdam gebeurt. Het corps en laatst de vereniging Ares. En dat er vervolgens de nieuwe lichting eerstejaars in de rij staat om daar lid van te worden.”

Was het een moeilijk besluit om te stoppen met je column?

“Eigenlijk was het heel impulsief. Mijn zoon maakte een illustratie bij mijn column. Voor een stuk over het schandaal bij *The Voice* had hij een tekening van een piemel als microfoon. Inderdaad obscene, maar wat er daar gebeurde was ook heel obscene. Toen werd de illustratie niet geplaatst. Dat was voor mij de druppel. Ik voelde niet dat de krant achter me stond. Toen zei ik meteen: ik kap ermee. Tegelijkertijd gaat hierdoor de stem van nog een vrouw in de media verloren. Ik zat me te ergeren aan de vrouwen die allemaal opstapten. Maar uiteindelijk heb ik dat ook gedaan met mijn column. Dat vind ik slap van mezelf. Er blijven er zo weinig over.”

Vrouwen zijn wel weer goed vertegenwoordigd in het genre waarin jij schrijft: de thriller. Wat hebben vrouwen met geweld?

“Boosheid, woede, agressie en geweld verbinden we niet aan vrouwelijkheid. Maar we hebben dat net zo in ons als mannen, alleen hebben we dat onderdrukt. Die *dark side* kan je tot uiting brengen in je fantasie of in thrillers. Het gaat over een kant die je als vrouw niet mag laten zien. Ik heb vroeger veel thrillerschrijvers geïnterviewd, bijvoorbeeld Mo Hayder. Ze schrijft over de meest bloederige ellende. Maar tegelijkertijd is ze de meest schattige, mooie en bescheiden vrouw die ik tegenkwam. Zoiets denken ze vast ook over mij. Boosheid bij vrouwen is echt taboe. Als je ziet hoe er in de Tweede Kamer werd gereageerd op Sylvana Simons. En dan was ze nog stellig. Ik moest zo lachen toen ze zei: ‘Premier Rutte, u heeft mij nog niet boos gezien’. Je bent al boos als je als vrouw niet lief lacht. Je bent meteen zuur, boos, niet sexy, uitgedroogd. Terwijl woede bij een man voor passie wordt gezien en wordt bewonderd.”

Deze maand start je theatertour Unbeschreiblich Weiblich samen met Stella Bergsma. Wat gaan jullie doen?

“De titel van onze show verwijst naar het nummer van Nina Hagen dat ze in 1979 uitbracht. Een feministisch nummer over abortus. *Ich war schwanger. Mir ging’s zum Kotzen. Ich wollt’s nicht haben, musste gar nicht erst nach fragen.* We zijn nu 42 jaar verder en hebben nog exact dezelfde discussies. Stella en ik vertellen over wat we meemaken en wat ons opwindt of irriteert. Kortom, hoe het is om vrouw te zijn deze tijd. Van daten tot bodyshamen. Van abortus tot ouderschap. Van politiek tot romantiek. En we delen het podium met een schrijfster, zoals Lale Gül, Tatjana Almul, Katinka Polderman, Heleen van Royen en Cindy Hoetmer.”

Een feministisch manifest?

“Niet bedoeld als manifest, zo gaan we het niet noemen want dan komt er

‘Je bent al boos als je als vrouw niet lief lacht’

niemand. Raar eigenlijk, mensen vinden het een eng woord. Het doet ze denken aan vroeger, toen de feministen van weleer in een tuinbroek, kort haar, met okselhaar boos op de barricades stonden. Terwijl ook de jonge vrouwen van nu juist weer okselhaar hebben, geen bh dragen en geen make-up op hebben.”

Is het ook leuk voor mannen?
Lacht: “Jan Slagter is ook welkom.”

Zusterschap vind je belangrijk.
“Mannen hebben hun *brotherhood*, ze helpen elkaar aan banen, in netwerken en staan achter elkaar. Wij zijn opgevoed met het idee dat het belangrijkste in je leven is om

een man te vinden en daarmee te trouwen. En daarvoor moet je soms andere vrouwen wegduwen. Het is ons aangeleerd elkaars vijand te zijn. Dat houdt ons klein. Met verzustering word je groter en machtiger. Met Stella voel ik dat. We hebben meer zusterschap nodig, we moeten elkaar het beste gunnen. In onze show werken we bijvoorbeeld ook met veel vrouwen, want in de literatuur is nog veel seksisme.”

Stella Bergsma vertelde dat jullie via Whatsapp heel veel samen lachen.
“We vullen elkaar heel goed aan. We zijn samen de *good cop* en de *bad cop*. Zij kan helemaal uit haar plaat gaan en ik ben meer op de achtergrond en gematigd. Samen werkt dat heel goed. Ik ben blij dat er vrouwen als Stella zijn, die wel de strijd aan gaan, die de grenzen opzoeken en sexy selfies plaatsen op social media zonder schaamte. We appen veel. Wat we niet op social media zetten, doen we via de app. Iets minder genuanceerd en politiek correct zeg maar. Soms moet je even ventileren, ik zit ook maar in mijn eentje thuis.”

Wat doe je nu met haat die je krijgt voor de show?
Lacht: “Die gebruiken we voor onze pr-campagne. Dan bereiken die tweets het tegenovergestelde.”

Wat ga je na de tour doen? Je boek kwam in juni uit en daarna startten meteen de voorbereidingen voor de show. Dat lijkt me best zwaar.
“Het is inderdaad verstandig om dan een tijdje niks te doen. Na de show ga ik rondreizen of naar mijn huis op Ibiza.”

Heb je nog een idee voor een nieuw boek?
“Zeker. Ik zou een serie schrijven voor Viaplay, maar daar is de stekker uitgetrokken want het gaat niet goed met de streamingdienst. Toen dacht ik: ik kan er een boek van maken. Dan is er meer mogelijk. Ik schreef trouwens ook al eens eerder een serie voor de NPO: *Het Beest*. Die werd afgekeurd, de *female lead* vonden ze ‘*not likeable*’. Het gaat over een vrouw van eind veertig, ze houdt van seks, drinkt veel, haar man heeft haar uit huis gezet. Eigenlijk wat precies de gemiddelde mannelijke rechercheur is. Maar dat wilden ze niet.”

Op tv mogen vrouwen niet ouder zijn dan dertig, zo lijkt het wel.
“Dat is zo frustrerend. Stel dat ik het als boek had geschreven, dan had iedereen het gewild. Maar nee, de deur was meteen dicht. Er zouden meer vrouwen van die leeftijd op tv moeten zijn. Maar ze zeiden: ‘We hadden van jou iets anders verwacht’. Maar wat dan? Mijn boeken gaan over vrouwen van boven de veertig die veel hebben meegemaakt, drinken, roken en veel seks hebben. Mensen hebben gewoon moeite met ‘ouder’, pure *ageism*.”

Wat onwijs zonde.
“En dan baal ik flink, maar dan denk ik na een tijdje: dit gaat ook weer over.”

Unbeschreiblich Weiblich
Wat is een vrouw eigenlijk? Is ze haar maatschappelijke positie? Haar lichaam? Haar relaties of uiterlijk? Is dit alles met een pen te beschrijven? Saskia Noort en Stella Bergsma wagen zich eraan. Vanaf 20 oktober te zien in theaters door heel het land.

A A N B I E D I N G

**JAARABONNEMENT
OPZIJ**

+

BOEK CADEAU
Saskia Noort - Hoe nu verder?

Over het boek
Over liefde, feminisme, single-zijn en andere ontboezemingen

Zeventien jaar lang schreef Saskia Noort columns over liefde, moederschap, daten en seks - maar ook over het kronkelige pad van het single-leven, ouder worden en seksisme. In haar columns neemt ze bored couples en single mannen van middelbare leeftijd op de hak en schrijft ze onder andere over feminisme en daten na het #MeToo-tijdperk. En natuurlijk spaart ze zichzelf ook niet.

‘Intelligent, scherp, gevat, open en eerlijk over onderwerpen die vaak in de taboesfeer zitten. Wat een dijk van een schrijfster. Genoten van elke column. Zowel tranen gelaten als regelmatig enorm hard gelachen.’

voor maar
€47,50

GA NAAR OPZIJ.NL

Deze aanbieding is geldig zolang de voorraad strekt. Het abonnement is tot wederopzegging en wordt na de actieperiode (6 nummers) verlengd met een jaar. Er geldt een opzegtermijn van drie maanden. Betalingsvoorwaarden en overige informatie zijn opgenomen in het colofon.